

The background of the slide features a close-up of a globe showing the Americas, with a large, light-colored chess piece (likely a king or queen) in the foreground on the left. The text is overlaid on this image.

ΚΕΔΙΣΑ **KEDISA**

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ
CENTER FOR INTERNATIONAL STRATEGIC ANALYSES

Λατινική Αμερική και Ε.Ε : Διαπραγμάτευση Mercosur

Νίκη Γεωργίου

Ερευνητική Εργασία Νο. 54

**Λατινική Αμερική και Ε.Ε :
Διαπραγμάτευση Mercosur**

Νίκη Γεωργίου

Αναλύτρια ΚΕΔΙΣΑ

Ερευνητική Εργασία Νο. 54

Διοικητικό Συμβούλιο

Ανδρέας Μπανούτσος, Ιδρυτής και Πρόεδρος

Όμηρος Τσάπαλος, Γενικός Γραμματέας

Βασίλειος Παπαγεωργίου, Οικονομικός Διαχειριστής

Ευάγγελος Κούλης, Μέλος Δ.Σ

Αναστασία Τσιμπίδη, Μέλος Δ.Σ

© 2020 Center for International Strategic Analyses (KEDISA), ALL RIGHTS RESERVED

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without written permission of the publisher

Λατινική Αμερική και Ε.Ε : Διαπραγμάτευση Mercosur

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	1
2. Ιστορική Διάσταση σχέσεων Ε.Ε - Λατινικής Αμερικής, στόχοι διαπραγμάτευσης και διαπραγματευτικά προφίλ εταίρων.....	3
3. Λόγοι Καθυστέρησης Σύναψης Συμφωνίας	7
4. Συμπεράσματα και το μέλλον της Συμφωνίας	9
5. Πηγές.....	10

1. Εισαγωγή

Η Ε.Ε είναι ο πρώτος σημαντικός εταίρος που συνάπτει εμπορική συμφωνία με τη Mercosur, μια ομάδα χωρών που περιλαμβάνει την Αργεντινή, τη Βραζιλία, την Παραγουάη και την Ουρουγουάη ως μέλη, οι οποίες συνιστούν το νοτιοαμερικανικό εμπορικό μπλοκ. Η συμφωνία που συνήφθη τον Ιούνιο του 2019, καλύπτει πληθυσμό περίπου 780 εκατομμυρίων ατόμων και παγιώνει τις στενές πολιτικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ της Ε.Ε και των χωρών της Mercosur. Συγκεκριμένα, η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου θα εξαλείψει τους υψηλούς τελωνειακούς δασμούς σε κομβικούς κλάδους, όπως τα αυτοκίνητα (35%), τα μηχανήματα (35-20%), ή τα υφάσματα (35%). Οι ευρωπαϊκές εταιρίες μπορούν επίσης να εισάγουν αγαθά ευκολότερα και να γίνουν έτσι ανταγωνιστικότερες, ενώ δημιουργεί επίσης ευκαιρίες και για τους Ευρωπαίους αγροτικούς παραγωγούς. Η Mercosur από την άλλη, είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας βοδινού κρέατος, ζάχαρης, αιθανόλης καθώς και κατεψυγμένων πουλερικών.

Για να ολοκληρωθεί όμως αυτή η συμφωνία μεσολάβησαν είκοσι χρόνια διαπραγματεύσεων και ζυμώσεων καθώς και ένα παρασκήνιο γεμάτο διεκδικήσεις και συγκρούσεις. Τα οικονομικά και πολιτικά ζητήματα της

Mercosur, η αντίθεση κυρίως της Γαλλίας στα αγροτικά ζητήματα καθώς και η ισχύουσα εμπορική πολιτική της Ε.Ε, υπήρξαν οι τρεις κύριοι παράγοντες που συνέβαλαν στη μη κύρωση μιας συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου νωρίτερα.

Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας του 2007, δόθηκε η αποκλειστική αρμοδιότητα στην Ε.Ε για τις εμπορικές διαπραγματεύσεις οι οποίες δεσμεύουν όλα τα κράτη μέλη της. Η Ε.Ε και η Mercosur αρχικά υπέγραψαν το Διαπεριφερειακό Πλαίσιο Συνεργασίας Ε.Ε-Mercosur τον Δεκέμβριο 1995. Στόχος ήταν να δημιουργηθεί μια Διαπεριφερειακή Συμφωνία Σύνδεσης που θα περιλαμβάνει ως τρεις βασικούς πυλώνες τη πλήρη ελευθέρωση του εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών, σύμφωνα με τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, ενισχυμένες μορφές συνεργασίας και τέλος, ενισχυμένο πολιτικό διάλογο. Το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας είναι πολύ ευρύτερο μιας απλής εμπορικής συμφωνίας και αντιμετωπίζει πολλά θέματα που έχουν ευρύτερο πολιτικό αντίκτυπο και συνεργασία.

Αυτός ο τύπος συνολικής συμφωνίας είναι επίσης γνωστός ως «Συμφωνία-ομπρέλα» και μπορεί να συναφθεί μόνο όταν διαπραγματευτούν και οριστικοποιηθούν όλα τα κεφάλαιά της, πράγμα που σημαίνει ότι δεν είναι δυνατή η μερική σύναψή της. Θεωρείται εφεύρεση της Ε.Ε, καθώς ασχολείται με διαφορετικές πτυχές σε μία μόνο συμφωνία, σε αντίθεση με τις περισσότερες διεθνείς συμφωνίες που συνήθως επικεντρώνονται μόνο σε ένα μόνο θέμα, για παράδειγμα, στο εμπόριο.

Τον Μάιο του 2004 διεξήχθησαν διαπραγματεύσεις μέσω ανεπίσημων τεχνικών συναντήσεων και το Σεπτέμβριο του 2004 και τα δύο μέρη κατέστησαν διαθέσιμες τις προτάσεις και αντιπροτάσεις τους αναφορικά με τη πρόσβασή τους στην αγορά. Σε υπουργική συνάντηση στη Λισαβόνα τον Οκτώβριο του 2004, οι διαπραγματευτές της Mercosur και της Ε.Ε επανέλαβαν την προτεραιότητα της διαπραγμάτευσης της Συμφωνίας Σύνδεσης. Κατά τη διάρκεια αυτής της υπουργικής συνάντησης σημειώθηκε σημαντική πρόοδος που επέτρεψε και στα δύο μέρη να προβλέψουν ρεαλιστικά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων έως τον Οκτώβριο του 2004. Ωστόσο, τον ίδιο μήνα, σε μια συνάντηση εμπορικών διαπραγματευτών σε υπουργικό επίπεδο αποφασίστηκε ότι οι διαθέσιμες προσφορές της Mercosur ήταν ανεπαρκείς στους τομείς της γεωργίας και των υπηρεσιών. Έτσι, οι προσδοκίες των δύο

διαπραγματευτικών εταίρων έπεσαν στο κενό και οι διαπραγματεύσεις πάγωσαν μέχρι τον Μάιο του 2010.

Εντούτοις, η αναστολή των διαπραγματεύσεων Ε.Ε και Mercosur δεν έφερε απώλεια του ενδιαφέροντος της Ε.Ε στην περιοχή. Το 2007 η Ε.Ε και η Βραζιλία καθιέρωσαν μια στρατηγική εταιρική σχέση με στόχο τη δημιουργία «ειδικών σχέσεων» στην πολιτική, οικονομική και εμπορική τους διάσταση και το 2008 οι διαπραγματευτές της Ε.Ε και της Mercosur εξέτασαν τις διαπραγματεύσεις στη σύνοδο κορυφής Ε.Ε-Λατινικής Αμερικής.

2. Ιστορική Διάσταση σχέσεων Ε.Ε – Λατινικής Αμερικής, στόχοι διαπραγμάτευσης και διαπραγματευτικά προφίλ εταίρων

Βάσει της συμφωνίας, η Ε.Ε και η Mercosur δεσμεύονται να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τη Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος και τη Συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή καθώς και τα περιβαλλοντικά πρότυπα, πέρα από το ξεκάθαρο εμπορικό κομμάτι της διαπραγμάτευσης. Δεσμεύονται επίσης να προωθήσουν τη θετική συμβολή του εμπορίου στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Επίσης, συμφωνήθηκε ότι η εμπορική συμφωνία μεταξύ τους πρέπει να υποστηρίζει τα υπάρχοντα εργασιακά δικαιώματα και όχι να τα μειώνει ή να τα εξασθενίσει, σύμφωνα με τα πρότυπα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ).

Αυτό που παρουσιάζει πραγματικό ενδιαφέρον είναι το πως τέσσερις χώρες μπορούν να ενωθούν με μια ενιαία φωνή ως μοναδικός διαπραγματευτικός εταίρος της Ε.Ε. Για να κατανοήσουμε την ιδιαιτερότητα αυτής της διαπραγματευτικής Συμφωνίας δε, θα πρέπει να αναλύσουμε εν συντομία και τις εσωτερικές σχέσεις των κρατών της Mercosur, ξεκινώντας από τους δύο μεγάλους – από οικονομικής απόψεως – παίκτες, καθώς και τις περιφερειακές αυτών χώρες της Ουρουγουάης και της Παραγουάης, όπως επίσης των επιμέρους συνεργασιών αυτών των χωρών με την Ε.Ε.

Η εξέλιξη των διμερών σχέσεων μεταξύ Βραζιλίας – Ε.Ε. χρονολογείται από το 1960, όταν η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η Βραζιλία συνήψαν διπλωματικές σχέσεις. Ωστόσο, η σχέση μεταξύ των δύο απογειώθηκε μετά την επιστροφή της δημοκρατίας και της νομιμότητας στη Βραζιλία, ύστερα από το άνοιγμα της

εγχώριας αγοράς καθώς και την ανάληψη του ηγετικού ρόλου από τη Βραζιλία στην ίδρυση της κοινής αγοράς του Νότου και της Mercosur.

Η συμφωνία-πλαίσιο του 1992 ΕΚ-Βραζιλίας για συνεργασία και η δεύτερη συμφωνία-πλαίσιο το 1995 Ε.Ε-Mercosur δημιούργησε μια 'δομή' για την υποστήριξη του πολιτικού διαλόγου, της αναπτυξιακής βοήθειας, και την αύξηση του όγκου του εμπορίου. Οι συμφωνίες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα τη προσέλκυση ευρωπαϊκών επενδύσεων στη Βραζιλία, οι οποίες αυξήθηκαν κατά δέκα φορές μεταξύ 1995 και 2000.

Ένα πρώτο βήμα προς την ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας ελήφθη όταν ο José Manuel Barroso έγινε ο πρώτος Πρόεδρος της Επιτροπής που επισκέφθηκε τη Βραζιλία το 2006, όταν και τονίστηκε η σημασία πλέον να προσεγγίζεται η Βραζιλία ως ομοϊδεάτης εταίρος της Ε.Ε. Η Επιτροπή αναγνώρισε ότι ο διάλογος μεταξύ Ε.Ε Βραζιλίας δεν είχε αξιοποιηθεί επαρκώς και έτσι κατάρτισε ένα πρόγραμμα για κοινή δράση σε παγκόσμια κλίμακα.

Στη σύνοδο κορυφής της Λισσαβόνας το 2007, η σχέση Ε.Ε - Βραζιλίας προβιβάστηκε σε μια «στρατηγική εταιρική σχέση» και ένα χρόνο αργότερα, στη δεύτερη σύνοδο κορυφής Ε.Ε - Βραζιλίας, υιοθετήθηκε ένα πενταετές σχέδιο κοινής δράσης με πέντε κύριους πυλώνες συνεργασίας.

Το Κοινό Σχέδιο Δράσης του 2008 θεσμοθέτησε διμερείς διαλόγους σε διάφορα επίπεδα και τομείς, μέσα στους οποίους βρίσκεται η προώθηση της ειρήνης και η ολοκληρωμένη ασφάλεια μέσω ενός αποτελεσματικού πολυμερούς συστήματος, η προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας, της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας και των άμεσων διαπροσωπικών ανταλλαγών, καθώς και η ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής εταιρικής σχέσης για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Παρά την εντυπωσιακή ανάπτυξη της οικονομίας της Βραζιλίας, οι εμπορικές σχέσεις της με την Ε.Ε παραμένουν ασύμμετρες ως προς την εξαγωγή γεωργικών προϊόντων προς την Ε.Ε και την εισαγωγή των βιομηχανικών προϊόντων από την Ε.Ε. Επιπλέον, η εστίαση της Βραζιλίας στη γεωργική ανάπτυξη έχει αυξήσει τους φόβους μιας πιθανής αποβιομηχάνισης της οικονομίας της.

Διάφοροι άλλοι παράγοντες που έχουν χαρακτηριστεί ως έχοντες αρνητική επίδραση στην βραζιλιάνικη βιομηχανία είναι ο ανταγωνισμός από τις κινεζικές εισαγωγές, μια μη ανταγωνιστική συναλλαγματική ισοτιμία, η παγκόσμια

μείωση της ζήτησης λόγω της οικονομικής κρίσης και το υψηλό λειτουργικό κόστος για την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Επίσης, παρατηρείται μια τάση προς τον εθνικισμό και τον προστατευτισμό στη Βραζιλία και την ευρύτερη περιοχή, τα οποία έθεσαν για μεγάλο χρονικό διάστημα μια σοβαρή πρόκληση για τη σχέση της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Περαιτέρω, η Αργεντινή και η Βραζιλία αποτελούν δύο παραδοσιακούς ανταγωνιστές στην περιοχή εξαιτίας και της διαφορετική κατεύθυνσης τους ως προς την ένταξη τους στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα προ Mercosur, δεδομένου ότι η πρώτη στρεφόταν ανέκαθεν ολοκληρωτικά προς την Ευρώπη και κυρίως τη Μεγάλη Βρετανία, ενώ η δεύτερη προς τις ΗΠΑ. Η Αργεντινή επίσης έβλεπε τη Mercosur απλώς ως ένα εργαλείο για να πλησιάσει τις Ηνωμένες Πολιτείες μέσω της συνεργασίας της με την Ε.Ε, ενώ για τη Βραζιλία ήταν ένας τρόπος να επεκτείνει τη διεθνή αξιοπιστία της. Το αποτέλεσμα ήταν να δημιουργηθεί ένα 'έργο' που καθορίστηκε από την εσωτερική κρίση ταυτότητας των χωρών της Λατινικής Αμερικής και τις επιμέρους δυνατότητες και επιδιώξεις κάθε κράτους της, γεγονός που με τη σειρά του παρέλυσε τις εξωτερικές διαπραγματεύσεις με την Ε.Ε..

Ως προς τη διαπραγματευτική ισχύ της Mercosur και τα οφέλη που θα αποκομίσει από αυτή τη Συμφωνία, αυτή συμβάλει επίσης στην ένταξη των βιομηχανιών της Mercosur στις εξαιρετικά καινοτόμες αλυσίδες αξιών της Ε.Ε.

Η Mercosur ως προς το διαπραγματευτικό προφίλ της, θα λέγαμε πως απασχολεί υψηλόβαθμους αξιωματούχους και πολιτικούς των οποίων η εμπειρογνωμοσύνη είναι κατώτερη από την αντίστοιχη διαπραγματευτική ικανότητα της Ε.Ε. Στα υπερεθνικά όργανα της Mercosur είναι κυρίως εθνικά διορισμένοι αξιωματικοί και τεχνικοί κρατών με χαμηλό επίπεδο ευθύνης. Ο ίδιος κανόνας ισχύει για τους διαπραγματευτές στους γύρους διαπραγματεύσεων. Εδώ τονίζεται πως η μη ξεκάθαρη ανάθεση καθηκόντων καθιστά υπερεθνικά ιδρύματα, όπως είναι η Mercosur, πολύ ασταθή στις κυβερνήσεις των κρατών που την απαρτίζουν.

Η πολυμέρεια (multilateralism), ως θεσμική μορφή διεθνούς συνεργασίας και συντονισμού είναι κυρίαρχη και στη περίπτωση της Ε.Ε αλλά και στη περίπτωση της Mercosur και των χωρών που εκπροσωπεί. Η εσωτερική διαδικασία χάραξης της πολιτικής της Ε.Ε και οι εσωτερικοί κανόνες λήψης αποφάσεων, διέπονται

από τον συντονισμό πολλών αντικρουόμενων απόψεων και μεταξύ των κρατών μελών ,κάποια από τα οποία δεν ήταν σύμφωνα με την Συμφωνία, αλλά και με τη Mercosur ως προς τις απαιτήσεις των μερών, τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις τους.

Περαιτέρω, υπήρξαν πολλαπλά σημεία κατά τα οποία ασκήθηκε ή υπήρξε η απειλή βέτο (περίπτωση Αυστρίας) και επικράτησαν τα στενά εθνικά συμφέροντα των κρατών μελών. Έτσι, η Ε.Ε τελούσε μεν υπό την ευρύτερη διαπραγματευτική εντολή των κρατών μελών της για σύναψη της Συμφωνίας, με την πλειοψηφία να την επιθυμεί, κλήθηκε όμως να διαπραγματευτεί εσωτερικά και να βρει κοινό σημείο επαφής και συμφωνίας και με εκείνα τα κράτη μέλη της που δεν την επιθυμούσαν (Ιρλανδία, Γαλλία, Βέλγιο, Αυστρία, Πολωνία).

Αναφορικά με τη προστασία του περιβάλλοντος και συγκεκριμένα τη προστασία του Αμαζονίου, η Ε.Ε εμφανίζεται ως 'εξαγωγέας αξιών' για το περιβάλλον αλλά και τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου.

Αρχικά, ως προς το περιβάλλον, ενέταξε ως μέρος της εμπορικής συμφωνίας, τη τήρηση της Συμφωνία του Παρισίου για τη κλιματική αλλαγή, προσπαθώντας να βάλει φρένο στην αποψίλωση των δασών του Αμαζονίου, υπενθυμίζοντας στον Πρόεδρο της Μπολσονάρου πως για το σύνολο της Συμφωνίας- Πακέτο, πρέπει να δεσμευθεί και ως προς τη τήρηση της Συμφωνίας του Παρισίου για τη κλιματική αλλαγή.

Αναφορικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου, συμφωνήθηκε ότι η εμπορική συμφωνία μεταξύ των μερών πρέπει να υποστηρίζει τα υπάρχοντα εργασιακά δικαιώματα και όχι να τα μειώνει ή να τα εξασθενίσει, διασφαλίζοντας τον σεβασμό των βασικών εργασιακών δικαιωμάτων όπως ορίζονται από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) και συμφωνώντας σε δεσμεύσεις σχετικά με την επιθεώρηση εργασίας και την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, σύμφωνα με τα πρότυπά της. Αυτά αφορούν την απαγόρευση διακρίσεων στην εργασία, την εξάλειψη της παιδικής εργασίας και της καταναγκαστικής εργασίας καθώς και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και το δικαίωμα σε συλλογικές διαπραγματεύσεις.

Τέλος, ως προς τη διαπραγματευτική δύναμη της Ε.Ε στη περίπτωση της Mercosur, όπως και στις λοιπές εμπορικές συμφωνίες, αυτή βασίζεται στους κοινωνικοοικονομικούς πόρους («δύναμη του πορτοφολιού») καθώς για τη

συνεργασία προτάθηκαν κυρίως τα οικονομικά οφέλη τα οποία θα αποκόμιζαν οι χώρες που αποτελούν τη Mercosur, αλλά και η πολιτιστική και ιστορική επιρροή που είχε η Ευρώπη με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής. Δεν είναι τυχαίο πως στις πρώτες διαπραγματεύσεις κατά τα πρώτα έτη, προτιμήθηκαν Ισπανόφωνοι διαπραγματευτές εκ μέρους της Ε.Ε ακριβώς λόγω της επιδιωκόμενης συναισθηματικής επίκλησης της σύνδεσης της Ισπανίας, της Πορτογαλίας, της Γαλλίας με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής.

3. Λόγοι Καθυστέρησης Σύναψης Συμφωνίας

Διάφοροι παράγοντες προκάλεσαν τη μη σύναψη της Συμφωνίας σε πολύ πιο σύντομο χρονικό διάστημα, αλλά σε είκοσι χρόνια. Η δυσaráσκεια για την ανταλλαγή προσφορών μεταξύ των διαπραγματεύσεων της Mercosur και της Ε.Ε για την ανάπτυξη και συγκεκριμένα τα γεωργικά προϊόντα, τα οποία εξακολουθούσαν να εξαρτώνται από δασμολογικές ποσοτώσεις, είναι ευαίσθητα για τους γεωργικούς εξαγωγείς ζάχαρης και βοείου κρέατος στην Ε.Ε, ιδίως για την Ιρλανδία και τη Γαλλία. Επίσης, οι περιβαλλοντικές συνέπειες της κτηνοτροφίας στις χώρες της Mercosur οδήγησαν σε φόβους για το κλίμα, λόγω του ότι η εκτροφή βοείου κρέατος οδηγεί στην αποψίλωση των δασών.

Η Ε.Ε αρχικώς δεν ικανοποιήθηκε με την προσφορά της Mercosur για τα βιομηχανικά προϊόντα και λόγω έλλειψης μιας επαρκούς προσφοράς στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων - αυτό το ζήτημα αποδείχθηκε το πιο προβληματικό για την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων. Η προσφορά της Mercosur για υπηρεσίες θεωρήθηκε επίσης μη ικανοποιητική από την Ε.Ε, διατηρώντας τις συζητήσεις επικεντρωμένες στους τομείς των τηλεπικοινωνιών και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Επίσης, έπρεπε να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο πως οι χώρες της Mercosur δεν είχαν 'μία φωνή' (one voice), και ως εκ τούτου, οι μεγαλύτεροι παίκτες-διαπραγματευτές, δηλαδή η Βραζιλία και η Αργεντινή, να μην καταφέρουν για πολλά χρόνια να συντονίσουν τις πολιτικές τους με τρίτες χώρες ή με τις μικρότερες της Mercosur και να προβούν έτσι σε σύναψη Συμφωνίας με την Ε.Ε..

Ακόμα, από την αρχή των διαπραγματεύσεων, η περιφερειακή θεσμική ικανότητα σε επίπεδο Mercosur ήταν προβληματική κατά την υπογραφή της συμφωνίας. Η θεσμική ικανότητα της Mercosur εμφανίζεται φτωχή και πολύ

διαφορετική μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών και οι ανάγκες των επιμέρους φωνών παρουσιάζονται πολύ διαφορετικές εντός του περιφερειακού μπλοκ.

Για την Ε.Ε, τουλάχιστον στο επίπεδο του πολιτικού λόγου, η Στρατηγική Εταιρική σχέση με τη Βραζιλία ήταν ένα εργαλείο για τις διαπραγματεύσεις με τη Mercosur, με βάση την υπόθεση ότι η χώρα θα είχε καλύτερες προϋποθέσεις για να υποστηρίξει ομόφωνα τη Mercosur στη δημιουργία μιας κοινής αγοράς και πολιτικής ένωσης.

Ωστόσο, το γεγονός ακριβώς ότι η Στρατηγική Εταιρική Σχέση είχε δημιουργηθεί με μόνο ένα από τα μέλη της Mercosur (τη Βραζιλία), προκάλεσε κάποια ενόχληση, κυρίως από την πλευρά της Αργεντινής.

Η Συμφωνία καταγγέλθηκε από διάφορες ομάδες συμφερόντων για ποικίλους λόγους:

- Ευρωπαίοι αγρότες και παραγωγοί

Στη βάση πως η συμφωνία αναμένεται να προκαλέσει τεράστια αύξηση των εξαγωγών βοείου κρέατος της Βραζιλίας σε όλες τις χώρες της Ε.Ε.. Η ένωση COPA-COGECA, η οποία εκπροσωπεί 23 εκατομμύρια αγρότες σε ολόκληρη την Ε.Ε, προειδοποίησε ότι η συμφωνία «θα είναι στην ιστορία μια πολύ σκοτεινή στιγμή», ενώ η Ιρλανδική Ένωση Αγροτών κατήγγειλε τη συμφωνία ως «επαίσχυντη και αδύναμη».

- Περιβαλλοντολόγοι

Η δορυφορική παρατήρηση της NASA για την αποψίλωση των δασών στην πολιτεία Mato Grosso της Βραζιλίας καταδεικνύει το μετασχηματισμό δασών σε αγροκτήματα. Αναδεικνύεται ο πιθανός περιβαλλοντικός αντίκτυπος της συμφωνίας, ιδίως το γεγονός πως θα μπορούσε να αποτελέσει εμπόδιο στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Από την εκλογή του Μπολσονάρου ως Προέδρου της Βραζιλίας, η αποψίλωση των δασών του Αμαζονίου έχει ενταθεί και βρίσκεται πλέον στο υψηλότερο ποσοστό σε μια δεκαετία. Η εκτροφή βοοειδών δε, είναι ο μοναδικός μεγαλύτερος παράγοντας αποψίλωσης του Αμαζονίου και είναι υπεύθυνος για το 80% της αποψίλωσης. Με πρόσφατη επιστολή του δε, το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δήλωσε την αντίθεσή του για λόγους που σχετίζονται με το περιβάλλον και την αποψίλωση των δασών.

- Ιθαγενείς ακτιβιστές δικαιωμάτων

Εκτός από την απειλή για το κλίμα, η αποψίλωση των δασών θα επηρέαζε άμεσα τις αυτόχθονες Κοινότητες της Βραζιλίας, που αντιμετωπίζουν ήδη μια επιδεινούμενη κατάσταση. Από τότε που έγινε Πρόεδρος ο Μπολσονάρου, προσπάθησε να αφαιρέσει από τον αυτόχθονο οργανισμό FUNAI την ευθύνη του να εντοπίζει και να οριοθετεί αυτόχθονες εκτάσεις και παρέδωσε αυτήν την εξουσία στο Υπουργείο Γεωργίας της Βραζιλίας. Στις 18 Ιουνίου 2019 τέλος, πάνω από 340 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών υπέγραψαν προκειμένου να καλέσουν την Ε.Ε να σταματήσει αμέσως τις εμπορικές διαπραγματεύσεις, μεταξύ των οποίων βρίσκεται η «Greenpeace» και η «Friends of the Earth», εκφράζοντας τις ανησυχίες τους για το περιβάλλον και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Για να αποκτήσει όμως η Ε.Ε ενιαία φωνή, ξεπερνώντας τα ανωτέρω προβλήματα και για να προστατεύσει την αγορά της, έθεσε σε εφαρμογή ποσοτώσεις με τα νοτιοαμερικανικά προϊόντα να μην δασμολογούνται μέχρι ενός συγκεκριμένου όγκου, ενώ όταν αυτός ξεπεραστεί τότε θα επιβάλλονται και πάλι δασμοί.

4. Συμπεράσματα και το μέλλον της Συμφωνίας

Η Συμφωνία Ε.Ε και Mercosur είναι μια Συμφωνία «κατ' αρχήν» που πρέπει να υπογραφεί και να επικυρωθεί τόσο από την Ε.Ε όσο και από όλα τα κράτη μέλη πριν τεθεί σε ισχύ (επικύρωση: εθνικές διαδικασίες και εθνικά κοινοβούλια). Προ μηνός, ο Υπουργός Εξωτερικών της Παραγουάης, δήλωσε την πεποίθηση πως μέχρι τα τέλη του έτους θα έχει υπογραφεί η Συμφωνία.

Μία χώρα μπορεί να αποτρέψει την έναρξη ισχύος της συμφωνίας. Παρόμοιες συμφωνίες που συνήψε η Ε.Ε στο παρελθόν απαιτούσαν επικύρωση από όλα τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές συνταγματικές διαδικασίες τους, εκτός από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ψήφο των υπουργών στο Συμβούλιο.

Η συμφωνία είτε εμποδίζεται από μεμονωμένα κράτη μέλη στο Συμβούλιο είτε παραμένει στο στάδιο επικύρωσης από τα κοινοβούλια. Σε αυτήν την περίπτωση, η Ε.Ε μπορεί προσωρινά να εφαρμόσει τη συμφωνία εν αναμονή της επικύρωσής της. Ακόμη και υπό κανονικές συνθήκες, η επικύρωση μπορεί να διαρκέσει χρόνια. Η διατύπωση της συμφωνίας δεν έχει ακόμη αναθεωρηθεί

τεχνικά και νομικά, και πρέπει επίσης να εγκριθεί. Στην περίπτωση της Mercosur, απαιτείται έγκριση από τα νομοθετικά σώματα της Βραζιλίας, της Αργεντινής, της Παραγουάης και της Ουρουγουάης. Όσον αφορά την Ε.Ε, η συμφωνία απαιτεί έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το συμβούλιο και τα κράτη μέλη της.

Ο Διαμεσολαβητής της Ε.Ε Emily O'Reilly τέλος, δήλωσε πως θα ξεκινήσει έρευνα για την ιστορική εμπορική συμφωνία με τη Mercosur, αφού περιβαλλοντικές ομάδες και ομάδες δικαιωμάτων παραπονέθηκαν ότι η Συμφωνία δεν τηρεί τις νομικές υποχρεώσεις της Ε.Ε..

Μπορεί να υπήρξε συμφωνία έπειτα από είκοσι έτη διαπραγματεύσεων, όμως η ολοκλήρωσή της δεν διαφαίνεται σύντομα.

5. Πηγές

- <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-mercosur-association-agreement/>
- <https://www.internationaltaxreview.com/article/b1hb6whdjzw6h8/mercosur-and-the-eu-conclude-negotiations-on-important-trade-agreement>
- <https://www.mercosur.int/en/>
- Philip Blenkinsop, Leika Kihara (June 28, 2019). "EU, Mercosur strike trade pact, defying protectionist wave". Reuters. Ανεκτήθη στις 01-07-2020 από <https://www.reuters.com/article/us-eu-trade-mercosur/eu-mercosur-strike-trade-pact-defying-protectionist-wave-idUSKCN1TT2KD>
- http://www.sice.oas.org/TPD/MER_EU/MER_EU_e.asp
- EU-Mercosur trade deal: what it all means. Financial Times. Ανεκτήθη στις 01-07-2020 από <https://www.ft.com/content/a564ca96-99e7-11e9-8cfb-30c211dcd229>
- Maria Ramirez Uribe and Caitlin Hu. After 20 years of negotiations, EU strikes trade deal with Mercosur . Ανεκτήθη στις 01-07-2020 από <https://www.koamnewsnow.com/after-20-years-of-negotiations-eu-strikes-trade-deal-with-mercosur/>
- Latin America and Europe have much to gain from closer ties. The Economist. Ανεκτήθη στις 01-07-2020 από <https://www.economist.com/the-americas/2019/07/25/latin-america-and-europe-have-much-to-gain-from-closer-ties>

- https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157964.pdf
- "We must not barter the Amazon rainforest for burgers and steaks". The Guardian. Ανεκτίθη στις 01-07-2020 από <https://www.theguardian.com/environment/commentisfree/2019/jul/02/barter-amazon-rainforest-burgers-steaks-brazil>
- "Brazil's Bolsonaro presses anti-indigenous agenda; resistance surges". Mongabay. Ανεκτίθη στις 01-07-2020 από <https://news.mongabay.com/2019/06/brazils-bolsonaro-presses-anti-indigenous-agenda-resistance-surges/>
- "Oltermann, Philip Austria rejects EU-Mercosur trade deal over Amazon fires; Concerns about threats to farming sector also featured in Austrian parliament debate". The Guardian. Ανεκτίθη στις 01-07-2020 από <https://www.theguardian.com/world/2019/sep/19/austria-rejects-eu-mercosur-trade-deal-over-amazon-fires>
- <http://www.epicenternetwork.eu/blog/free-trade-merco-sure/>
- <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/eu-mercosur-agreement-to-be-signed-by-end-of-year-mercosur-presidency-hopes/>
- <https://www.hrw.org/news/2020/07/06/letter-european-union-eu-mercosur-deal>
- <https://www.batimes.com.ar/news/economy/eu-watchdog-opens-probe-into-mercosur-trade-deal.phtml>